

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

WOMEN_WATCH

1Η ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2024

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΛΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ & Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΙΔΡΥΜΑ
ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

WOMEN_WATCH

**1^η ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ – WOMEN_WATCH**

Περίοδος Αναφοράς: Μάρτιος – Ιούνιος 2024

**Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων
Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου
Ηράκλειο, 08.2024**

Με τη συγχρηματοδότηση:

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	4
2. Λειτουργία του Παρατηρητηρίου για τη Βία κατά των Γυναικών στην Κρήτη – WOMEN WATCH	4
2.1 Λειτουργία Ανάλυσης Περιπτώσεων από το Παρατηρητήριο	5
2.2.Δεδομένα Περιόδου	5
2.2.1 Στοιχεία Αναφορών	5
2.2.2. Δεδομένα Αναφορών	7
3. Συμπεράσματα	12
Το έργο BUILD	14

Με τη συγχρηματοδότηση:

1. Εισαγωγή

Η 1^η έκθεση του Παρατηρητηρίου για την Βία κατά των γυναικών στην Κρήτη **WOMEN_WATCH**, είναι η πρώτη μιας σειράς εκθέσεων, στην οποία περιγράφονται οι δράσεις που υλοποιήθηκαν τους τρεις πρώτους μήνες λειτουργίας του (Μάρτιος – Ιούνιος 2024). Το Παρατηρητήριο για την Βία κατά των γυναικών στην Κρήτη **WOMEN_WATCH** υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος BUILD, με φορέα υλοποίησης τον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου.

Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου για την Βία κατά των γυναικών στην Κρήτη **WOMEN_WATCH** σχετίζεται με την καταγραφή δεδομένων καταγγελιών κακοποίησης σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης, αλλά και την καταγραφή καλών ή και κακών πρακτικών, σε ό,τι αφορά την συντονισμένη ανταπόκριση φορέων και επαγγελματιών πρώτης γραμμής. Το Παρατηρητήριο επιθυμεί να συμβάλλει στην ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων επαγγελματιών (Εισαγγελία, Αστυνομία, Δικηγορικό Σύλλογο, Ιατρούς, Νοσηλεύτες, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Ψυχολόγους), για την καλύτερη ανταπόκριση στο φαινόμενο και την μεγιστοποίηση της προστασίας της επιζώσας.

Στο πλαίσιο διαμόρφωσης της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, στελέχη του Συνδέσμου Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου πραγματοποίησαν εκπαιδευτική επίσκεψη στο **Εθνικό Παρατηρητήριο της Ιρλανδίας** και στο Φορέα στήριξης επιζώσων «Aoi bhneas- Domestic Abuse Support for Women and Children», ο οποίος ασχολείται με την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών, παρέχοντας υπηρεσίες σε θύματα βίας και σε προσφυγικό πληθυσμό. Επιπλέον, για την σωστή λειτουργία και ανάλυση των περιστατικών κακοποίησης και αξιολόγησης του πλαισίου ανταπόκρισης δημιουργήθηκαν εργαλεία για τη συλλογή, αξιολόγηση και επεξεργασία των δεδομένων.

Η παρούσα έκθεση αφορά το πρώτο τρίμηνο λειτουργίας του Παρατηρητηρίου (Μάρτιος-Ιούνιος 2024). Πραγματοποιήθηκε η πρώτη καταγραφή των περιστατικών κακοποίησης σε επίπεδο Κρήτης, αλλά και της ανταπόκρισης του πλαισίου σε περιστατικά βίας και κακοποίησης. Η έκθεση καταλήγει με μια συνολική αποτίμηση των πρώτων ποσοτικών δεδομένων, αλλά και την δημιουργία των πρώτων «συστάσεων», σχετικά με την αποτελεσματική ανταπόκριση στο πεδίο, με κυρίαρχο και αδιαπραγμάτευτο γνώμονα την μεγιστοποίηση της προστασίας των επιζώσων.

2. Λειτουργία του Παρατηρητηρίου για τη Βία κατά των Γυναικών στην Κρήτη – WOMEN WATCH

Μέσω του Παρατηρητηρίου γίνεται συλλογή δεδομένων σχετικά με τις καταγγελίες περιστατικών κακοποίησης, τόσο στην Ελληνική Αστυνομία (Τμήματα Ενδό-Οικογενειακής Βίας) των Νομών της Περιφέρειας Κρήτης, όσο και στον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου & Ν. Ηρακλείου ή σε άλλες δομές «πρώτης γραμμής» στην Περιφέρεια Κρήτης. Στην παρούσα έκθεση αποτυπώνονται τα δεδομένα καταγγελιών του πρώτου τριμήνου, ενώ παρουσιάζονται 3 Περιπτώσεις και παράγονται οι πρώτες συστάσεις προς

Με τη συγχρηματοδότηση:

επαγγελματίες και φορείς πρώτης γραμμής. Για την ανάλυση ακολουθήθηκαν όλες οι διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων και ασφάλειας της επιζώσας.

2.1 Λειτουργία Ανάλυσης Περιπτώσεων από το Παρατηρητήριο

Μεθοδολογία ανάλυσης περιστατικών

Η ανάλυση περιστατικών βίας στηρίζεται σε **2 βασικούς πυλώνες**:

I. Την επίσημη καταγραφή περιστατικών βίας και κακοποίησης στην Κρήτη για το πρώτο πεντάμηνο 2024

II. Την ανάλυση καλών και «κακών» πρακτικών, σε ότι αφορά την μεγιστοποίηση προστασίας των επιζώσων που αποφασίσουν να καταγγείλουν

Η ομάδα του Παρατηρητηρίου συλλέγει δεδομένα περιστατικών κακοποίησης, από επίσημες πηγές καταγραφής περιστατικών, που γίνονται στην γραμμή Βοήθειας SOS του Συνδέσμου Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου. Σε δεύτερο βήμα, γίνεται ανάλυση αποτελεσματικών πρακτικών, αναφορικά με την μεγιστοποίηση της προστασίας των επιζώσων και επιζήμιων πρακτικών που εξέθεσαν σε σημαντικό κίνδυνο για την ζωή τους. Τα κανάλια επικοινωνίας των αναφορών είναι:

- Τηλεφωνικά, στον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου (2810 242121, Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 09.00-17.00)
- Μέσω του email anafores@kakopoiisi.gr. Στο email γίνεται μία σύντομη περιγραφή του περιστατικού, ο Φορέας στον οποίο καταγράφηκε το περιστατικό της αναφοράς καθώς και τρόποι και στοιχεία επικοινωνίας
- Μέσω της συμπλήρωσης της φόρμας <https://forms.gle/sueVG9wEcTvXVn6W6> , η οποία διατίθεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Φορέα www.kakopoiisi.org

Για την καταγραφή και αξιολόγηση των αναφορών χρησιμοποιείται ειδικό έντυπο, όπου συγκεντρώνονται τα βασικά στοιχεία της αναφοράς από το στέλεχος που λαμβάνει το ιστορικό. Τα στοιχεία καταγράφονται σε αρχείο «ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ», όπου πραγματοποιείται αξιολόγηση και ομαδοποίησή τους. Ακολουθεί έρευνα από τα στελέχη του Φορέα και αξιολόγηση του περιστατικού, ώστε να αποτυπωθούν οι «καλές» ή οι «κακές» πρακτικές. Σε κάθε βήμα διερεύνησης αναφορών τηρούνται αυστηρά οι διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων, προς αποφυγή οποιασδήποτε μορφής «κινδύνου». Η ανάλυση κάθε περίπτωσης διενεργείται με γνώμονα την αποτύπωση της ενδεδειγμένης πρακτικής – σύστασης, (practice recommendation), η οποία ανά περίπτωση διαβιβάζεται στις αρμόδιες υπηρεσίες, αποτελώντας το βασικό δεδομένο Συνηγορίας του Παρατηρητηρίου.

2.2. Δεδομένα Περιόδου

2.2.1 Στοιχεία Αναφορών

Στην Περιφέρεια Κρήτης, την περίοδο της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου (Μάρτιος-Ιούνιος 2024) παρατηρήθηκε αύξηση των καταγγελιών βίας σε σχέση με όλες τις παρελθούσες χρονιές.

Με τη συγχρηματοδότηση:

Αναλυτικότερα, για το **2024**, (01/03/2024 – 30/06/2024) έχουν καταγραφεί συνολικά **523 περιστατικά**¹, ενώ 12 περιστατικά μόνον μέσα στον Ιούλιο έχουν ήδη λάβει και εγκαταστήσει την εφαρμογή του rapic button. Η πλειοψηφία των καταγγελιών καταγράφεται στον Ν. Ηρακλείου (48%), ενώ ακολουθεί ο Ν. Χανίων (30%) ο Ν. Ρεθύμνης (16%), ενώ οι λιγότερες καταγγελίες καταγράφηκαν στον Ν. Λασιθίου (6%). Για την ίδια περίοδο, **στον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου** εξυπηρετήθηκαν², συνολικά **100 περιστατικά**.

Για το **2023** (ίδια περίοδος), καταγράφηκαν συνολικά **273 περιστατικά**, τα μισά εξ αυτών στον Ν. Ηρακλείου. Ακολουθεί με ελαφρώς αυξημένο ποσοστό σε σχέση με το 2024 ο Ν. Χανίων και με χαμηλότερα ποσοστά οι Ν. Ρεθύμνου και Λασιθίου. Για την ίδια περίοδο, **στον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου** εξυπηρετήθηκαν συνολικά **40 περιστατικά**.

Για το **2022** (ίδια περίοδος), καταγράφηκαν αντίστοιχα συνολικά **230 περιστατικά**. Ποσοστό αντίστοιχο με το 2023 καταγράφεται στο Ν. Ηρακλείου, ενώ ελαφρώς μικρότερο με το αντίστοιχο του 2023 είναι το ποσοστό για το Ν. Χανίων. Χαμηλά ποσοστά απαντώνται στους Ν. Ρεθύμνου και Λασιθίου αντίστοιχα. Για την ίδια περίοδο, **στον Σύνδεσμο Μελών**

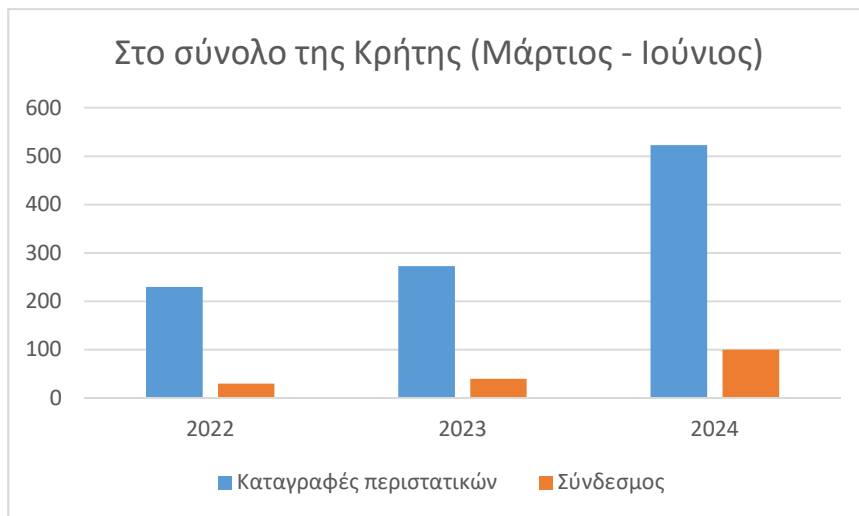
¹ στοιχεία της Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης Κρήτης, 08.2024

² μέσω της Γραμμής SOS-Helpline στα τηλέφωνα 28102112121, 8011116000,69743011011

Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου εξυπηρετήθηκαν συνολικά 30 περιστατικά.

Συνολικά κατά το 2022 σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης, έγιναν 230 καταγγελίες, το 2023 έγιναν 273 καταγγελίες, ενώ το 2024 διπλασιάστηκαν στις 523. Αντίστοιχη, ήταν και η αύξηση στις καταγγελίες στον Σύνδεσμο όπου αντίστοιχα το 2022 έγιναν 30 καταγγελίες, το 2023 40 καταγγελίες, ενώ το 2024 έφτασαν τις 100 καταγγελίες.

Στον Ν. Ηρακλείου συγκεντρώνεται σχεδόν το 50% των καταγγελιών.

2.2.2. Δεδομένα Αναφορών

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα κυριότερα δεδομένα αναφορών που καταγράφηκαν από την ομάδα του Παρατηρητηρίου. Κατά την πρώτη περίοδο λειτουργίας του καταγράφηκαν 5 αναφορές με κάποιες να έχουν σοβαρές συνέπειες στην συντονισμένη ανταπόκριση αλλά και την προστασία επιζωσών. Παρουσιάζονται τα 3 πιο σημαντικά εξ' αυτών, με κυρία προτεραιότητα στην επισήμανση των σημείων, που χρειάζεται μια «καλύτερη αντιμετώπιση». Τονίζεται ότι, για την ανάλυση των αναφορών ακολουθήθηκαν όλες οι σχετικές διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων και προστασίας της ασφάλειας επιζωσών.

Με τη συγχρηματοδότηση:

Η ανάλυση ακολουθεί 3 βήματα:

1. Περιγραφή Περιστατικού
- 2: Ανάλυση περιστατικού
- 3: Συστάσεις

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1

Περιγραφή περιστατικού

Επιζώσα μητέρα παιδιού 2 ετών έφτασε σε Αστυνομικό Τμήμα, όπου, σύμφωνα με την ίδια, η βία που έχει δεχτεί και «δέχεται» είναι ψυχολογική υπό τη μορφή: εξύβρισης, απειλές και υποτίμησης (κυρίως στο ρόλο της ως μητέρα) αλλά και σωματική: δύο απόπειρες χειροδικίας εις βάρος της από το σύζυγο της με εκσφενδόνιση αντικειμένου & απόπειρα σπρωξιάς και τα δύο έπειτα από καβγά μεταξύ του ζευγαριού. Η διαδικασία κινείται κανονικά από το Α.Τ. και η γυναίκα λαμβάνει πλήρη ενημέρωση για τα δικαιώματά της. Στο δικαστήριο η γυναίκα ερωτάται από κοινού με το σύζυγο της αν επιθυμεί να εισαχθεί ο σύζυγος της σε διαδικασία Ποινικής Διαμεσολάβησης και το ζευγάρι δέχεται. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που δίνει η γυναίκα, στην ίδια αναφέρθηκε χαρακτηριστικά πως η διαδικασία της Ποινικής Διαμεσολάβησης «είναι σαν συμβουλευτική ζεύγους και θα πρέπει να παρακολουθείς κι εσύ συνεδρίες».

Επιπλέον, Κοινωνικοί Λειτουργοί του οικείου ΟΤΑ, κατόπιν Εισαγγελικής Εντολής, πραγματοποίησαν κατ' οίκον επίσκεψη, για να ελέγξουν τις συνθήκες διαβίωσης του δίχρονου παιδιού. Η αρμόδια Κοινωνική Λειτουργός μίλησε και στους δύο γονείς. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου, η επαγγελματίας ανέφερε στη γυναίκα χαρακτηριστικά: «ότι έγινε ήταν μεμονωμένο περιστατικό, μπορεί να έγινε λόγω κούρασης & ηλικίας του συζύγου και δε συνιστά κακοποίηση». Επιπλέον, φέρεται να της είπε «ότι είσαι ταραγμένη λόγω εγκυμοσύνης». Κατόπιν έρευνας του Παρατηρητηρίου, φάνηκε ότι δεν ευσταθεί το «μεμονωμένο του περιστατικού». Έχουν καταγραφεί περαιτέρω περιστατικά, όπου η γυναίκα δεν προχώρησε σε κανενός είδους αναφορά. Η γυναίκα ενημέρωσε την Κοινωνική Υπηρεσία ότι παρακολουθείται και λαμβάνει υποστήριξη από εξειδικευμένο φορέα.

Αξιολόγηση

Το «σύστημα» προστασίας, «αγνόησε» την σοβαρότητα της περίπτωσης, ενώ έγιναν και προσωπικού χαρακτήρα εκτιμήσεις, οι οποίες δεν συνάδουν ούτε με την θέση ούτε με την επιστημονική ιδιότητα των εμπλεκόμενων επαγγελματιών. Ο/η επαγγελματίας φαίνεται να «αγνόησε» σημαντικά δεδομένα, τα οποία συνιστούν συνθήκες σοβαρής κακοποίησης. Το γεγονός ότι η γυναίκα ήταν έγκυος θα έπρεπε να κινητοποιήσει το στέλεχος ακόμα περισσότερο, διότι η εγκυμοσύνη αποτελεί παράγοντα κινδύνου. Επίσης, «ενοχοποιείται» η επιζώσα και δη η ιατρική της κατάσταση (εγκυμοσύνη), αποδίδοντας της εσφαλμένα έμμεσα και υποκειμενικά ευθύνες για την κακοποιητική συμπεριφορά. Επιπλέον, επικοινωνήθηκαν λάθος δεδομένα (σ.σ. είναι σαν συμβουλευτική ζεύγους) για τη διαδικασία της Ποινικής Διαμεσολάβησης, όπου έλαβε χώρα πλημμελής ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών. Δεν αναφέρθηκαν λεπτομερώς όλα τα βήματα, οι συνεδρίες και ο ρόλος του ειδικού, ενώ δεν τονίστηκαν οι ευθύνες τους ως ωφελούμενοι στη διαδικασία. Δηλαδή, συναίνεσαν τα δύο

Με τη συγχρηματοδότηση:

μέρη σε μια διαδικασία, που δεν τους αναλύθηκε λεπτομερώς, χωρίς να έχουν την πλήρη κατανόηση της ευθύνης με την οποία εισέρχονται σε μια τόσο σημαντική διαδικασία.

Συστάσεις

- Οι **επαγγελματίες** οφείλουν να παρέχουν **ορθή και λεπτομερή ενημέρωση** σε όλα τα μέρη, σχετικά με τη διαδικασία της Ποινικής Διαμεσολάβησης, ώστε να γνωρίζουν σε ποια διαδικασία εμπλέκονται, τί ευθύνες προκύπτουν και που αποσκοπεί η όλη διαδικασία. Στην Ποινική Διαμεσολάβηση ή και Διαχείριση Θυτών εμπλέκονται εγνωσμένης αξίας επαγγελματίες σοβαρών οντοτήτων του πεδίου, προσφέροντας σημαντικά οφέλη στους εμπλεκόμενους. Είναι ανάγκη τα μέρη να γνωρίζουν με σαφήνεια τη διαδικασία, τις ευθύνες που αναλαμβάνουν και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η καλή γνώση της διαδικασίας από πλευράς των εμπλεκόμενων μερών εμπεδώνει την εμπιστοσύνη τους σε αυτήν συνολικά.
- Οι **Κοινωνικές Υπηρεσίες** (όντας σοβαρά υποστελεχωμένες) καλούνται κατόπιν Εισαγγελικών Παραγγελιών **να διερευνούν περιστατικά ή συνθήκες** στην οικογένεια δίχως εποπτεία, με μεγάλο προσωπικό κόστος και εργασιακό άγχος. Όταν πραγματοποιείται «κοινωνικός έλεγχος» είναι ανάγκη να γίνεται σωστή και λεπτομερής έρευνα, ώστε να αποφεύγεται η παραγωγή βιαστικών συμπερασμάτων, που ελλοχεύουν κινδύνους για μια γυναίκα. Η εγκυμοσύνη είναι ένας σοβαρός παράγοντας κινδύνου σε περιστατικό βίας, ενώ η «επίγνωση τραύματος» στην προσέγγιση του επαγγελματία προς τη γυναίκα και τον άνδρα, μόνον θετικά αποτελέσματα μπορεί να προσφέρει. Ο επαγγελματίας με το κύρος της θέσης και την γνωστική του επάρκεια, *δεν πρέπει να λειτουργεί επικριτικά, αλλά υποστηρικτικά, κυρίως σε μια «έγκυο γυναίκα», ώστε να μπορεί να αποκτήσει τη δύναμη να «μιλήσει».*
- Είναι πολύ σημαντικό **να ενημερώνεται η οικογένεια σχετικά με το Πρωτόκολλο / διαδικασία που διέπει τον «κοινωνικό έλεγχο»,** όπου εμπεδώνεται ένα πλαίσιο ασφάλειας για όλα τα μέρη, αλλά και ένα πλαίσιο απόλυτου επαγγελματισμού σε ένα πνεύμα ενσυναίσθησης. Οι επαγγελματίες χρειάζεται να διατηρούν την επαγγελματική τους στάση ουδέτερη και να μην αποφεύγουν να λειτουργούν αποδίδοντας κίνητρα στον θύτη ή και στην χειρότερη περίπτωση στοχοποιώντας την επιζώσα, τραυματίζοντάς την περαιτέρω.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2

Περιγραφή

Σε νοσοκομείο μεγάλης αστικής περιοχής έφτασε γυναίκα θύμα βιασμού με κοιλική αιμορραγία. Κατόπιν αστυνομικής παρέμβασης (μέσω του νοσοκομείου), η γυναίκα μεταφέρθηκε στο οικείο Αστυνομικό τμήμα, χωρίς την λήψη της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχολογικής υποστήριξης. Η γυναίκα παρέμεινε επί ώρες στο αστυνομικό τμήμα για να καταθέσει, υποφέροντας από πόνο στην κοιλιά και κοιλική αιμορραγία. Οι ιατροί επίμονα απαίτησαν την επιστροφή της στο νοσοκομείο, ώστε να της παρασχεθεί όλη η απαραίτητη ιατρική φροντίδα. Το Νοσοκομείο ενημερώθηκε από το ΑΤ, ότι η γυναίκα θα λάβει ενημέρωση για να καταθέσει σε ψυχολόγο και θα προβεί σε ιατροδικαστική εξέταση τις επόμενες τρεις ημέρες. Ωστόσο, το προσωπικό του Νοσοκομείου

Με τη συγχρηματοδότηση:

ανέφερε πως αν και είχε περάσει διάστημα άνω της μιας εβδομάδας, η γυναίκα δεν ειδοποιήθηκε.

Αξιολόγηση:

Μια σειρά «σοβαρών» λαθών περιορίστηκαν από την επιμονή του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού του Νοσοκομείου. Ένα θύμα πράξης βιασμού είναι αναγκαίο να λαμβάνει ιδιαίτερης προσοχής από τους «φορείς πρώτης γραμμής». Αστυνομικοί (πιθανότατα) από την Υπηρεσία Ασφάλειας της ΕΛΑΣ κλήθηκαν να διαχειριστούν το περιστατικό (αναφερόμαστε σε κακουργηματική πράξη), χωρίς την ύπαρξη του αντίστοιχου ψυχολόγου. Το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό λειτούργησαν με κύριο γνώμονα το «κατεπείγων» του περιστατικού (κολπική αιμορραγία) χωρίς να έχουν κανενός είδους «πρωτόκολλο διαχείρισης» για τέτοιου είδους περιστατικά. Η μη έγκαιρη κλήση της κοπέλας για κατάθεση είναι πολύ πιθανόν να συμβάλει στην μη κατάθεση στην περίπτωση που η κοπέλα «φοβάται» το θύτη. Παράλληλα, η απουσία στελεχών από εξειδικευμένες Δομές επιτείνει τα αρνητικά αποτελέσματα. Η κοπέλα έμεινε χωρίς «προστασία», το ιατρικό προσωπικό της μονάδας Υγείας (που εφημέρευε) λειτούργησε χωρίς πρωτόκολλο και το επαγγελματικό τους «φιλότιμο» απέτρεψε τα χειρότερα.

Προτάσεις

- Οι γυναίκες θύματα βιασμού **είναι ανάγκη να λαμβάνουν όλη την απαραίτητη ιατροφαρμακευτική φροντίδα** και να δίνονται τα απαραίτητα έγγραφα για την ιατροδικαστική εξέταση. Από την στιγμή που υπάρχουν ιατροδικαστές υπηρεσίας, είναι σημαντικό οι γυναίκες θύματα βιασμού να εξετάζονται άμεσα και όχι κατόπιν ραντεβού ανάλογα με την διαθεσιμότητα της ιατροδικαστικής υπηρεσίας. Η υλοποίηση της παραπάνω παραμέτρου αποτελεί συμμόρφωση προς τις συστάσεις της επιτροπής GREVIO για την Ελλάδα.
- **Θα πρέπει οι Μονάδες Υγείας να ενσωματώσουν πρωτόκολλα διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης και βιασμού**, πολύ περισσότερο να υπάρξουν εντατικές εκπαιδεύσεις του προσωπικού (ιατρικού και νοσηλευτικού) στην αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών. Η διαχείριση τέτοιας βαρύτητας περιστατικών, είναι ανάγκη να γίνεται με απόλυτη τήρηση διαδικασιών προστασίας του θύματος από επανατραυματισμό, και φυσικά όλο το προσωπικό των Μονάδων Υγείας πρέπει να εκπαιδευτεί στη διαχείριση θυμάτων βίας ή βιασμών.
- **Θα πρέπει να προχωρήσει η ίδρυση και λειτουργία κέντρων υποστήριξης θυμάτων βιασμού και κέντρων παραπομπής σεξουαλικής βίας** καθώς, όπως παρατηρεί η επιτροπή GREVIO «κατά την αξιολόγηση που διενήργησε για την Καταπολέμηση της Βίας εναντίον των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Νοέμβριος 2023)» σημειώνεται μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στα υψηλά ποσοστά καταγγελιών περιστατικών βίας κατά των γυναικών και στα χαμηλά ποσοστά καταδίκης τους, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις βιασμού. Τα Κέντρα αντιμετώπισης βιασμών (rape crisis centres) θα πρέπει να συσταθούν όχι μόνον από το Δημόσιο τομέα αλλά και από εξειδικευμένες οντότητες της κοινωνίας των Πολιτών που έχουν την επιστημονική επάρκεια και τους ανθρώπινους πόρους να λειτουργήσουν προστατεύοντας τα θύματα.

Με τη συγχρηματοδότηση:

- **Η Αστυνομία οφείλει να ενημερώνεται άμεσα.** Στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, η διαχείριση από το νοσοκομειακό προσωπικό αποτελεί μια **καλή πρακτική**, καθώς η Αστυνομία ενημερώθηκε άμεσα. Δεδομένου ότι η περίπτωση είναι τέτοια που η γυναίκα χρήζει ιατρικής φροντίδας, η Αστυνομία είναι υποχρεωμένη να λαμβάνει την έγγραφη και υπογεγραμμένη κατάθεση της γυναίκας εντός του Νοσοκομείου.
- **Δημιουργία κέντρων έκτακτων περιστατικών επιζώσων βίας/κακοποίησης, που θα παρέχουν άμεσα ιατρική και ψυχολογική φροντίδα στις επιζώσες.** Η υλοποίηση της παραπάνω παραμέτρου αποτελεί συμμόρφωση προς τις συστάσεις τις επιτροπής GREVIO για την Ελλάδα.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3

Περιγραφή

Η γυναίκα έφτασε στο Αστυνομικό τμήμα αναζητώντας λύση για το γεγονός ότι το παιδί της δεν επιθυμεί να βρίσκεται με τον πατέρα, καθώς οι γονείς είναι διαζευγμένοι και το παιδί υποστηρίζει ότι «δεν περνάει καλά μαζί του». Η γυναίκα έχει υποβάλλει στο παρελθόν μηνύσεις σε βάρος του πρώην συζύγου της για ενδό-οικογενειακή βία εις βάρος της. Στο Αστυνομικό τμήμα ακολούθησαν την διαδικασία και εξήγησαν στην γυναίκα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ως προς τον πρώην σύζυγό της και την γονική του επιμέλεια επί του παιδιού. Κατόπιν του περιστατικού ο σύζυγος υπέβαλε μήνυση κατά της πρώην συζύγου του για κακοποίηση ανηλίκου, κάτι που δεν αποδείχθηκε από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και επαγγελματίες, όπως η παιδοψυχολόγος που παρακολουθεί το παιδί. Η γυναίκα υπέβαλε με την σειρά της μήνυση κατά του πρώην συζύγου για παράνομη βιντεοσκόπηση σε βάρος της. Στο Αστυνομικό Τμήμα, σύμφωνα με δικές της μαρτυρίες, αρνήθηκαν να δεχτούν την μήνυσή της και της πρότειναν «να ηρεμήσει το παιδί, να μην φουσκώνει τα γεγονότα, να πείσει το παιδί να είναι κοντά στον πατέρα της». Κατόπιν επιμονής της γυναίκας, η μήνυση υπεβλήθη.

Αξιολόγηση:

Οι υπηρεσίες λειτουργώντας με επαγγελματισμό εξήγησαν στη γυναίκα τα δικαιώματα της και τις διαδικασίες, όταν επιχείρησε να κάνει την πρώτη καταγγελία. Οι υπηρεσίες προχώρησαν σε *αξιολογικού χαρακτήρα συστάσεις* κάτι που δεν είναι θετικό για την πορεία των γεγονότων. Με την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου καταγγελίας και ποινών ως προς τους θύτες διαμορφώνεται ένα πλαίσιο επιλογών που εντάσσονται σε αυτό που αποκαλείται «εκδικητικές ενέργειες» από πλευράς του θύτη με την κατάθεση μήνυσης και από την πλευρά του, ώστε να υπάρξουν κυρώσεις και στη γυναίκα ως «θύτη» πλέον (!). Έτσι προκύπτει σε πολλές περιπτώσεις το παράδοξο, μια γυναίκα που καταγγέλλει περιστατικό κακοποίησης να δέχεται και μήνυση, ως μια «έμμεση τιμωρία» για την πράξη της. Συνεπώς, εμφανίζονται τα 2 μέρη ως θύτες και θύματα ταυτόχρονα ενώπιον των Αρχών, όπου η οικεία Εισαγγελία κατ' εφαρμογή του νόμου παραγγέλλει την είσοδό σε διαδικασία Ποινικής Διαμεσολάβησης και στα 2 μέρη (!!). Αυτό το γεγονός, όχι μόνον λειτουργεί στιγματιστικά ως προς τη γυναίκα που αποφασίζει να «μιλήσει», αναγκάζοντάς την να υπερασπιστεί την απόφασή της, αλλά την καθιστά «συνένοχο» στη βία, διότι υπερασπίζεται τον εαυτό της και την απόφασή της έναντι του νόμου.

Με τη συγχρηματοδότηση:

Προτάσεις

- Η Αστυνομία οφείλει να ενημερώνει για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των γυναικών ως προς τον γονικό ρόλο του πατέρα, εφαρμόζοντας τις Εισαγγελικές Εντολές. Στην παρούσα περίπτωση, αποτελεί καλή πρακτική η αντιμετώπιση των Αστυνομικών, που περιέγραψαν στην γυναίκα τις υποχρεώσεις της από την Εισαγγελική εντολή για την επαφή του παιδιού και με τους δύο γονείς. Ο τρόπος προσέγγισης από τους επαγγελματίες απαιτείται να είναι προσιτός να λαμβάνεται υπόψη το τραύμα της γυναίκας και του παιδιού. Αποτελεί κακή πρακτική οι επαγγελματίες να μην λαμβάνουν υπόψη το τραύμα που η γυναίκα έχει υποστεί και να μην την προσεγγίζουν με τον ανάλογο τρόπο.
- Καθιέρωση πρακτικών στηριζόμενων στην αναγνώριση ότι σε ένα πλαίσιο ενδοοικογενειακής βίας, η κοινή γονική μέριμνα μπορεί να αποτελεί για τον δράστη το μέσο για να συνεχίσει να διατηρεί τον έλεγχο και την κυριαρχία στη μητέρα και τα παιδιά, εξακολουθώντας τη βία εναντίον τους. Ενσωμάτωση διαδικασιών αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνου για τον καθορισμό της επιμέλειας και των δικαιωμάτων επίσκεψης και περιορισμού αυτών όταν είναι απαραίτητο για την ασφάλεια της μητέρας και του παιδιού (Η υλοποίηση της παραπάνω παραμέτρου αποτελεί συμμόρφωση προς τις συστάσεις τις επιτροπής GREVIO για την Ελλάδα).
- Η εγκαθίδρυση της διαδικασίας των «αλληπάλληλων μηνύσεων» θα οδηγήσει στην μη απόδοση ευθύνης στο δράστη, αφού μπορεί να αποτελέσει μια προτιμητέα επιλογή «άμυνας και τιμωρίας», και τελικά μη καταλογισμού κανενός είδους ποινής ή ανάληψης ευθύνης. Η διαδικασία της Ποινικής Διαμεσολάβησης, σε πολλές περιπτώσεις, αποτελεί διαδικασία Διαχείρισης θυτών, υπονομεύοντας όλο το πλαίσιο, διότι το θύμα «τιμωρείται» (με την εισαγωγή της σε πλαίσιο διαχείρισης θυτών), διότι κατήγγειλε. Έτσι, οδηγείται ο θύτης στην αθώωση και την μη παραδοχή της ευθύνης της κακοποιητικής συμπεριφοράς του.
- Παράλληλα, η εδραίωση αυτής της τακτικής οδηγεί σε ευθεία αμφισβήτηση της αποτελεσματικότητας του πλαισίου προστασίας θυμάτων κακοποίησης. Οι Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζώσων (Women Specialized Services) καλούνται να παίξουν μείζονα ρόλο. Εξειδικευμένα στελέχη σε συνεργασία με την Αστυνομία και την Εισαγγελία χρειάζεται να έχουν μια από κοινού αξιολόγηση της καταγγελίας, ώστε να αποφασίζεται η πορεία αυτής. Η εν λόγω πρόταση αποτελεί μια εδραιωμένη διαδικασία σε χώρες της Ευρώπης (διαδικασίες MARAC), όπου στελέχη διαφορετικών ειδικοτήτων, υπηρεσιών και οντοτήτων αποφασίζουν την από κοινού διαχείριση περιστατικών.

3. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με την ανάλυση των αναφορών και την καταγραφή των περιστατικών Βίας στην Κρήτη, παρατηρείται ότι τους πέντε πρώτους μήνες του 2024 υπάρχει σημαντική αύξηση, συγκριτικά με τα αντίστοιχα στοιχεία της ίδιας περιόδου των προηγούμενων ετών. Δεν είναι σίγουρο ότι αυτά τα περιστατικά σχετίζονται με μια «έκρηξη βίας» ή με μια «έκρηξη» του αριθμού των γυναικών που αποφάσισαν να μιλήσουν για τη βία που υφίστανται. Τα περιστατικά που αναλύονται στο πρώτο τρίμηνο λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, συνδέονται με την κατ' επανάληψη ελλιπή παροχή πληροφόρησης στις επιζώσες, τη λανθασμένη προσέγγιση των ατόμων και τα κενά στη διαχείριση των περιστατικών. Το Παρατηρητήριο τονίζει την ανάγκη για στενή παρακολούθηση των περιστατικών και την συντονισμένη ανταπόκρισή τους.

Με τη συγχρηματοδότηση:

Οι επαγγελματίες οφείλουν να παρακολουθούν και να ερευνούν τα περιστατικά σε βάθος, με σκοπό την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων, για την προστασία των γυναικών και των παιδιών, ώστε να γίνονται οι σωστές και άμεσες παραπομπές, όπου κρίνεται αναγκαίο. Η συντονισμένη (μεταξύ των υπηρεσιών) δράση επί του περιστατικού είναι εξαιρετικά σημαντική παράμετρος στην πρόοδο της διαδικασίας και στην εμπέδωση κλίματος συνεργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι πλήττεται η εμπιστοσύνη των ανθρώπων που απευθύνονται στο σύστημα ως απόρροια λανθασμένων ή ανεπαρκών πρακτικών από τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής, είναι αναγκαία η τήρηση των διαδικασιών και των καλών πρακτικών από τους επαγγελματίες. Μέσα από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το Παρατηρητήριο καταγράφονται οι παρακάτω καλές πρακτικές:

- 1. Επαρκής πληροφόρηση:** Οι επαγγελματίες οφείλουν να παρέχουν ολοένα και περισσότερο μια ορθή πληροφόρηση σχετικά με τις διαδικασίες που προκύπτουν από τις Εισαγγελικές Εντολές, την γονική επιμέλεια των ανήλικων τέκνων, για τα δικαιώματα τους όταν καταγγέλλουν ένα περιστατικό βίας, τις διαδικασίες και τα πρωτόκολλα που θα ακολουθήσουν, αλλά και ως προς την διαδικασία της Ποινικής Διαμεσολάβησης. Η συντονισμένη ανταπόκριση η διασύνδεση, η παρακολούθηση των περιστατικών αλλά και η διενέργεια follow ups συναντήσεων για την τελική εξέλιξη των περιστατικών είναι μια ενδεδειγμένη διαδικασία για την εμπέδωση της εμπιστοσύνης εμπλεκόμενων μερών ως προς το σύστημα υποστήριξης και ανταπόκρισης.
- 2. Αποτελεσματική και άμεση ανταπόκριση:** Περαιτέρω, απαιτείται η άμεση εισαγωγή πρωτοκόλλων διαχείρισης περιστατικών βίας και βιασμών στις Μονάδες Υγείας και τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπου θα προβλέπεται η άμεση ενεργοποίηση της ιατροδικαστικής υπηρεσίας και η ιατροδικαστική εξέταση σε θύματα βιασμού, κατά την ώρα προσέλευσής του στα νοσοκομεία και όχι αργότερα κατόπιν ραντεβού.
- 3. Συντονισμένες δράσεις:** Στο Ηράκλειο έχει συσταθεί μια νέα Δι-επιστημονική ομάδα, όπου συναντώνται οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και συζητούν περιστατικά υψηλού κινδύνου. Είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν δράσεις με τα συναρμόδια Υπουργεία (Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής & Οικογένειας, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Δικαιοσύνης) για την εδραίωση διαδικασιών, μεθοδολογίας, εργαλείων για την πολύ-υπηρεσιακή ανταπόκριση των εμπλεκόμενων.
- 4. Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης:** Ο Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου, η Περιφέρεια Κρήτης και τα Συμβουλευτικά Κέντρα των Δήμων της Περιφέρειας πραγματοποιούν ετησίως εκδηλώσεις για την ευαισθητοποίηση μεγαλύτερου εύρους κοινού. Ο «Σύνδεσμος» διαμοίρασε σε Νοσοκομεία αντισηπτικά μαντηλάκια με διακριτικά στοιχεία επικοινωνίας, ο Δήμος Ηρακλείου διαμοίρασε οδηγό τσέπης για γυναίκες που βρίσκονται σε ανάγκη, με όλα τα στοιχεία επικοινωνίας και τα βήματα που η γυναίκα θα πρέπει να ακολουθήσει. Η ευαισθητοποίηση του κοινού πρέπει να είναι διαρκής και επίμονη!
- 5. Συντονισμένη Ανταπόκριση και εμπέδωση ασφάλειας:** Η οργανωμένη ανταπόκριση των επαγγελματιών πρώτης γραμμής εμπέδώνει το κλίμα της ασφάλειας για την κάθε γυναίκα. Η πλημμελής επαγγελματική συμπεριφορά, οι προσωπικού χαρακτήρα αξιολογήσεις, η έλλειψη επίγνωσης τραύματος κλονίζουν την εμπιστοσύνη, με ολέθριες συνέπειες για την ασφάλεια των καταγγελλουσών. Επιπλέον, η εμφάνιση των «αντί-μηνύσεων» των θυτών εις βάρος των

Με τη συγχρηματοδότηση:

καταγγελουσών αποτελεί αρνητική εξέλιξη, η οποία θα πρέπει να βελτιωθεί το συντομότερο από τον νομοθέτη.

Το έργο BUILD

Το πρόγραμμα «Building a robust and democratic civic space» (BUILD) έχει ως στόχο την προστασία, την προώθηση και την ευρεία αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών της Ε.Ε., μέσω της στήριξης οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο και της ενίσχυσης των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το BUILD συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ Κύπρου με συνολικό ποσό επιχορήγησης €2,9 εκ. Συντονιστής του BUILD είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα) σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος)».

Το πρόγραμμα παρέχει επίσης ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ΟΚοιΠ στην Ελλάδα και την Κύπρο, για την προώθηση της οργανωσιακής τους ανάπτυξης και της βιωσιμότητάς τους, με απώτερο σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία στην Ευρώπη μίας ανθεκτικής και δημοκρατικής δημόσιας σφαίρας. Συντονιστής του BUILD είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα), σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος).

«Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις».

Με τη συγχρηματοδότηση:

